

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"

Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUANIAN SAVAITRAŠTIS
"KOVA"

Išleista kas Pėstnyčia Laidais
LIETUVIŲ SOCIALIZISTŲ SAJUNGAI AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 11.

Philadelphia, Pa. d. Kovos (March), 1911 m.

Metas VII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS. PROPAGANDA

J.B.S.	Pasekmės kovos prieš žmonių valią	121
Karalius	Nuo ko priklauso žmonių nuotikiai	122
A. Bernotas	Atviras laiškas lietuviui darbininkui	123
	Lietuvių Kultūros Centro apžvalga	124
L.F.W.M.-R.	Socializmo trupiniai	124

ŠIS BEI TAS IŠ AGITACIJOS

Chicago	125
Corpus juris canonici	126

ĮVAIRUMYNAI.

Didžiausias ir mažiausias laikraštis	127
Paukščio pienas	127
Ginkluokime proletariją	127

SVARBIAUSIOS ŽINIOS	128
---------------------------	-----

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

Žymontas	Mama miega	129
KORESPONDENCIJOS	130	
SAJUNGOS REIKALAI	130	

VIENAS DOLERIS DOVANŲ.

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui priklausant, prisijungiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t.y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVAJA MINTI" per istieus metus; taip pat gaus dovanai garsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", versta iš prancėzų kalbos, kurios kaina 75c. ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJA) iš kurios išmoksi angliską KALBĄ taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kastoja, jei užsirašyt iš rėdystės, bet kurie per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisijus 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daugintų ir lietuvių, kaip ir sveikintaučiai turėtų gramatiką, išmokyti angliską kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

THE JUNGLE „Raista“ dar galima gauti, prisijungiant VIENĄ DOLERĮ.

PARANKIAUSIAI VISKĄ SPAUSDINTI

KOVOS SPAUSTUVEJE

Nes viskas atliekama puikiai, greitai ir pagal šių dienų reikalavimus.

REIKALUI ESANT KREIPKITĖS

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN
WEEKLY

„KOVA“

PUBLISHED EVERY
FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor

A ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

PRENUMERATA
visose dalyse svietc

One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON
APPLICATION.

APGARSINIMU KAINOS ANT
UŽKLAUSIMO.

„KOVA“

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

„... debesis. Mėra tai senovės
vėpuoti tyru laukų...
oru, o labiausiai...
ilsį suvargintiems...
as.
aivas, išplėčes v...
ostono, la...
nus į Po...
žymiau...
su...
igybe...
gyventojų...
miestą ir pa...
apielinke...
geležinke...
om toliau...
iu. Aps...
Miest...
a mažesnis...
ir lietuvių p...
s—turbūt į 5...
it susirinkime...
ndijos mus...
o parengtas...
ažiaus 300...
enimo vietin...
ta, kad čion...
nė airių. Išsi...
gauti tiktai sla...
ise, kurios vad...
is. Apart...
i parduoda alu...
de...“

...0,000 gy...
mažis...
stone.
farmeriai...
ę. Visu...
linksmas...
ito kuonc...
laikraščius...
su lietu...
laikraštį...
entui no...
spadinė už...
vištas už me...
tos. Ir drau...
pas juos ne...
kas vakaras...
pas vieną iš

KNYGOS.

«Knygos»— trumpas žodis, bet labai daug reiškiantis. Tik žinomas dalykas, nevisos knygos yra geros, kaip nekurle žmonės pratę yra reklamuoti. Tos tik knygos yra geros ir naudingos, ypač darbininkams, kurios yra parašytos socialistišką pakraipą; kuriose atvirai ir aiškiai parodoma visos daromos nuoskriaudos bėdiniams darbininkams. Kas tokias knygas išleidžia? Paklauskite. Aišku, kad Liet. Soc. Sąjunga rūpinasi ir išleidžia tokias naudingas kiekvienam galvojančiam žmogui knygas. Jau daug jų yra išleista ir toliaus leidžiama. Tad, dabar, ilgais žiemos vakarais galima paskaityti—pasimokyti. Todėl reikalaukite iš «Kovos» administracijos knygų, o mės tuojaus prisiusime. Ypač rekomenduojame tuojau užrašyti labai gerai parašytą ir populiarišką—moksliškai išaiškinanti knygelę — Socialdemokratų Mokslo Pamatai.

Visuomet adrisuokite:

«Kovos» Administracija,
1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

J. BUKANTIS, 28 W Broadway, So. Boston, Mass.
K. DEMIKIS, 134 Prospect st., Wilkes Barre, Pa.
A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.

«KOVOS» Agentai.

- J. VISOCKIS
8139 Vincennes Road, Chicago, Ill
FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill
J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
G. A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
SIMON KARALIUS
842 Lenox St., Norwood, Mass.
P. A. JETULEVIČIUS.
474 Merrimac st., Lowell, Mass.
V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.
F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.
J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
K. ARMINAS.
204 E. Main st. Plymouth, Pa.
J. ZALANSKAS.
11 Charter, St E Xeter, N. H.
A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash
A. KAZEKEVIČIUS.
P.O. BOX 60, Edwards Ind.
M. K. ŽVINGILAS.
keliaujantis agentas
R.F.D. Simsbur Conn
V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,
J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel St., New Haven, Conn
J. BINDOKAITIS.
71 Henry St. Rochester, N. Y.

A. J. NERIS Box 195
Easton, Pa

Lietuviškas specialistas

Gydyme moteriškų, vyriškų ir vaikų ligų. Mt. Sinai ligonbutis pasilto lietuviams veltus patarimus ir gydymą, atsilankantiems nuo 2-ros iki 3-čios valandos po pietų.

:: Dr. Bernard L. Kahn ::
1433 So. 4-th st. Philadelphia, Pa.

Rusiškai-Amerikoniska LINIJA

Vienatinė be persėdimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

[Russian American Mail Steamers]
Nauji dvilypiniai šriubiniai laivai: „Kursk“, „Russia“, „Birma“ ir „Lituania“ plaukioja reguliariškai tarpe Rusijos ir Amerikos. Tai yra vienatinė linija, kuri plaukia tiesiai į Rusiją be persėdimo. Pasazieriai gali susikalbėti tarp savęs ir gauna valgį tokį kaip Rusija. Parankumą kelionės gali paliūdyti tūkstančiai važiuavusių laivais šios linijos.

Ruski pačtavi laivai išleina:

Vardas	iš Liepojaus	iš New Yorko
LITUANIA	"	Kovo 25, 1911
RUSIA	"	Baland. 8, "
KURSK	"	" 22, "
BIRMA	"	Gegužio 13, "

Reikalaujant smulkesnių informacijų, kreipkitės prie vyriausio pėrdėtinio laivų Linijos:

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Dr. Eva Katzman ::
Dr. James M. James
Dentistai (kalba rusiškai)
203 East Broadway
New York, N. Y. Tel. 3123 Orchard

DAVIERNASTIS

Ir visokius aktus su Rusija ir Austrija atlieku ūmai, geral ir labai pigiai. Kas nori atsiimti savo dalį, ar šiaip pinigų, arba parduoti savo turtą tėvynėje, ir su visoms kitoms provoms, lai kreipiasi pas mane, o bus visiškai užganėdinti.

Mr. JOHN ČESNA,

Box 173 Minersville, Pa. (ofisas Washington Hotelyje).

Jei kenti nuo persišaldymo, skaudėjimą snariuose, galvos skaudėjimą, vidurių užkietėjimą, vartok: GILES paliosavimo plotkeles, tik 25c už pakelį. Siunčiamas į visas vietas valstybės už 27c.
E. W. GILES, Aptiekorius
2nd & Federal sts., Philadelphia, Pa.

Kelstone Phone Main 14-23.
Bell Phone Lombard 2506 A.
Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėti rusiškai ir lenkiškai.

NAMINE MOKYKLA

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta)..... \$1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio ..... 15c.
Naujas Būdas mokintis rašyti be mokinio ..... 10c.
Aritmetika mokinimuisi r Kundų su pav. (apdaryta).... 35c.
Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu:

P. Mikolainis
Box 62 New York City

«Prasikaltimai ir Prasikalteliai.»

Po tokiu antgalviu yra naujai išleista Sąjungos knygutė. Ši knygutė tik dabar neseniai išėjo iš spaudos. Todėl, manome, kad mylintieji skaityti knygas, užsrašys tuojaus ją - prekė tik 10 c.

Nors gyvenime mės daug girdime apie prasikaltimus-prasikaltėlius ir tas atsikartoja beveik kožną dieną visur, bet kad išaiškinti tą plačiau kodėl taip yra, mažai kas gali. Šita knygutė ir yra plačiai ir nuodugnai išaiškinanti prasikaltimų ir prasikaltėlių prasmę. Parašyta ji žinomo visiems amerikiečiams veikėjo advokato C.S. Darrow'o iš Chicagos, ačiu kuriam tapo išgelbėti kalnakasių vadai Meyer, Haywood ir Pettibone. Vertimas labai aiškus ir suprantamas kiekvienam. Tad patariame Sąjungiečiams ir gerbiams «Kovos» skaitytojams tuojau išsirašyti minėtą knygelę: «Kovos» adm. 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

Pirmutinis ir Seniausias Lietuvių «DILGĖLĖS» Juokų ir Satyros Laikraštis

Su juokdariškais, originališkais paveikslais, einąs penktus metus (nuo 1906 m.) Per ketverius metus «DILGELES» teip bujojo, kad dvigubai pasistorino ir pasilgino, o dabar, ant penktų metų amžiaus, daugiau kaip dvigubai pasitankino: buvo mėnesinė, dabar—DVISA VAITINES, t.y. leidžiamos kas dvi nedėli. Teip padidėjusiose ir tankiose «DILGELESE» telpa jau ne tik daugybė juokų, pajuokų ir paveikslų, bet ir visokių naujienų ir aprašymų iš politikos, gyvenimo, moko ir dailės. «DILGELES» užstoja skriaudžiamuosius, bet dilgina visų paiklojimus. Kalba visiems suprantama, nes dilgant ir nepikta. Prenumerata: metams 1 doleris į visas šalis, pusei metų 60c. Užrašyk tuojaus. Rašyk šiuo «D.» leidėjų adrienu: :: :: :: :: :: ::

Baltrušaitis Bros. 2400 Fifth Avenue PITTSBURG, : : PA

Revoliucijos Gimimo Momentas.
NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš caris. ką valdžią. Paveiklo didumas 14X16 colių, prekė su prisuitimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Jį parduodam todėl taip pigiai, kad norime impraplatinti tarpe darbininkų klėses revoliucijonišką mintis.
Norintieje turēt šį paveikalą kreipkitės į «Kovos» Administraciją.

PASEKMES KOVOS PRIEŠ ŽMONIŲ VALIĄ.

ARPE lietuvių amerikiečių dalykas *pro domo sua* pastoja kaskart svarbesniu, kad iš kokio matympunkčio į jį nepažvelgtum vis randi ką-nors tokio, kas verčia užsiinteresuoties.

Nėra abejonės, kad 5-6 šimtai tūkstančių lietuvių Amerikoje, tai liaudies minia, klaidžijanti tyruose ir jieškanti vadovo, kuris ją nuvestų į žemę pažadėtąją. Ta pažadėtoji yra jau arti ir pasiekti ją būtų galima po vienos dienos spartaus maršo — tik bėda tame, kad ta minia nežino, katron pusėn maršuoti, o nežino dėlto, kad neranda tarp savęs tikro vado, kuri, kaip biblijiniai izraelitai paskui Maižių, pasektų.

Rods, kad pasisinančiųjų tai miniai už vadovus netrūksta, ypač tokių, kuriems ne labas tos minios, bet vadovavimas rūpi. Ir tie musiškiei vadovai norėtų turėti balsą kaip griausmą ir akis kaip žaibas, kad priversti minią klausyti jų ir pildyti jų įsakymus, tečiaus krūtinė jų sukarlėjusi, o akis primerktos, kad minia neišvystų jose veidmainystės. Vietoje drąsiai šaukti minion, jie kaip kūdikiai pūčia į blėtinis trimitus skardans patrijotizmo. Nekalbu čia apie dvasiškus vadovus, nes tųjų uždaviniai yra «dūšių išganymas», bet apie mūsų tautiškuosius vadovus, apie vadovus organizacijos, apie biznierių ir politikų — apie Lietuvių Susivienijimo Amerikoje vadovus, kurie apsišaukę vadovais, pasirijo vadovauti, žadėdami miniai pažadėtąją...?.. o sau užtikrinimą būvio, lėšomis tos minios triūso. Bet idant paimti po savo vadovyste tą minią, SLA. vadovai prieš 4 metus garsiai apskelbė duodą jai tvarkymosi teises — įveda organizacijoje referendumą, nes mat reikėjo, kad ta minia savo valia paskirtų lėšas nuosavo organo leidimui. Pavyko vadovams, nes žmonės savo valia spręsdami, nors ir raukėsi, vienok neprotestavo prieš naujų lėšų skyrimą. Bet kaip greit Rusijos biurokratijai pasirodė negeistinu caro manifestas, pripažįstantis valstybei konstitucinį tvarkymosi būdą, taip mūsų netikriems vadovams «patrijotams» Balevičiams, Damijonaičiams, Bračuliams ir Lopatoms pasirodė negeistinu referendumas, kur žmonių valia, o ne vadovų autoritetai yra sprendžiančiu balsu. Reikėjo jieškoti priešasčių panaikinimo referendumo, kad galima būtų autoritetams viešpatauti. Priežastis surado. Anot P. Gulbino nurodymų «V.L.» N10, pirmutine priežastimi buvo Bagočiaus nediskrecija. Gal būti, kad Bagočiaus netaktiškumai autoritetams lengviau leido pertikrinti visuomenę referendumo nenaudingumą, bet ištikrųjų tikra priešasčia panaikinimo referendumo SLA. organizacijoje buvo vadovų noras neįleisti organizacijon socializmo, todėl pasiremiant būtent «juodais» darbais Bagočiaus, tie vadovai pasirūpino tuos darbus išjuodinti taip, kad SLA. XXIV seimas pasidžiaugė padaręs «juodas akis socialistams». Referendumas susivienijime likosi su ta reikšme, su kokia reikšme pasiliko Rusijoje konstitucija. Autoritetai triumfavo. Suvilta liaudis galiausiai išsiblaivino ir pradėjo apsižvelgti, bet pamatė, kad jau vadovai savo autoriteto galybę sutvirtino neišgriaunamais įstatais. Sukruto, subruzdą, bet jau pervėlai, nes autoritetai už protestus tur tiesą, kad ir *visus* suspenduoti ir išbraukti iš SLA., pasiliekančią sau organizacijos išdą. Ir taip pas mus užstoja reakcija, o B. Bajorunas apskelbia pasauliui, kad SLA. centro valdyba, apkopdama chirurgišku peiliu «nesveikus» organizacijos kūno sąnarius, tikrai išgydo ligą ir organizacija dabar jau sveika gyvuos. Bet štai Bajoruno-K. Dzuko-Balevičiaus, Damijonaičio, Hertmanowico, Bratchulio metodų pasekmės jau pasirodo ir parodo prie ko veda jų demagogija.

«Keleivio» N10 randame sekančią labai įdomią žinią, kurią mūsų tautiečiai-vadovai rūpestingai bandė paslėpti:

«Pereitoj savaitėj netikėtai mums pateko į rankas Susivienijimo atskaita už paskutinį bertainį 1910 metų. Per tuos

tris mėnesius Susivienijimo taip nupulta finansiskai, kad jeigu da tris bertainius bus tokis krizis, tai Susivienijimui bankrutas. Iš atskaitos pasirodo, kad išplaukų už tą bertainį buvo \$5.816.10, o išplaukų — \$11.961.47. Taigi per tris mėnesius reikėjo iš kasos pridėti \$6.145.37.

Sąnariams atskaitos visai neišsiuntinėta; ją gavo tikrai ištikimi «tautiečiai». Iš to matyt, kad centro valdyba slepia savo šeiminkavimo pasekmes.

Sekančiam bertainyje reikia tikėtis tokio pat krizio, nes nuo naujų metų, su įvedimu naujos konstitucijos, daug kuopų paio, o jei kurios ir pasiliko, tai pusė sąnarių atsisakė. Tokiu būdu, jeigu iškaščių ir mažiau bus, tai mažiau bus ir iėmimu, ir nedateklus tas pats.

Nuo trečio bertainio paskutinių metų pinigų išde buvo \$17.620.98, o nuo ketvirtą bertainio liko jau tik \$11.475.61.

Sąnarių per tą patį bertainį suspenduota 789, išbraukta 483».

Štai gyvi pavyzdžiai pasekmių kovos prieš žmonių valią, štai pasekmės demagogišku metodų gydymo organizacijos kūno per apkopojimą vadovams negeistinių organizacijos sąnarių.

Antra priešasčia SLA. ligos yra tas faktas, kad dalis tos organizacijos blaiviau į dalykus žiūrinių narių, pradeda permatyti tos organizacijos puolimą.

Patrijotizmo dvasia negal būti stipresne už materialinius reikalus, o tais materialiniais reikalais, organizacija, turėdama to kias, kokias turi pas save sistemas, negal rūpintis. Sena sistema, kokia buvo savyšalpos SLA. skyriuje, veda organizaciją prie bankruto sykiu su jos narių senėjimu, nauja gi sistema nē kiek negepresnė, nes gyvavimą gal pratęsti ilgesniam laikui, tečiaus visgi ir jauni nariai pasęsta ir myriai pasidaugina, o klausimas, ar atėvystė vis tebedaugis jaunųjų narių skaičių? Idant to organizacijos likimo išvengti, turi būti atrasta šaltiniai rezervinio kapitalo. Tą šaltinį gali sutverti tik kooperatyviška pramonija, kuri negana, kad duoda pašėlą sveikiems nariams, palengvindama jų būvį, bet ir posmertinėms pasidauginus užtikrina išmokėjimus. Be to jokios reformos neapgins organizacijos nuo puolimo, o to apsaugojimo, nuogandaujantie ir neapkenčiantie socializmo autoritetai be referendumo neįvykdys.

Gerame materialiniame būvyje tautos juk tik ir yra šaltinis tos tautos protiško išsivystymo, kaip lygiai ir visų kiltumų, o kiltumai ir kultūra gi nieko kito, kaip tik gerbūvį tur sau už tikslą, ar vienu žodžiu sakant, gerbuvis ir kultūra yra nepadalijami. Reikalaudami *visiems* žmonėms, tik ir reikalaujame tautai kultūros, nes juk skurdas veda vien prie susidemoralizavimo, prie nupuolimo, morališko ir fiziško supuvimo.

SLA. savindamasis sau pretensijas kėlėjo tautiškosios kultūros, visai, rodos, užsimiršta ar gal nežino, jog tos kultūros išvystyti tarpe žmonių, kurių materialinis padėjimas kassyk eina blogyn, nē manyte negalima manyti. Todėl gi ir negalima SLA. kuo kitu, kaip tik apsidraudimo draugija vadinti.

Jeigu SLA. to vardo nepakanka, jeigu nori jis būti ir kultūros kėlėju, tur pirma rūpintis savo narių gerbūvio pakėlimu, o kad tą padaryti tur sutverti šaltinius, kurie netik kad užtikrintų organizacijos gyvavimą, bet neštų materialinę naudą sveikiems nariams, kad per tai suteikti jiems progą ar galėjimą šviesties. Tečiaus apie tai SLA. vadovai visai nē kalbėti nenori, o tuos kurie instinktyviškai gerbūvio reikalą jausdami pradeda peikti vadovus, apšaukia tautos edikais — socialistais, ardytojais. Tokius reik prašalinti iš organizacijos, nes atmerkia miniai akis ir nurodo teisybę.

Ar ilgai tą teisybę įstengs slėpti nekviesti vadovai-politikai — tai klausimas, kuri, rodos, jau nesunku išrišti, nes vaisiai jų vadovų «politikos» jau matomi.

Jan Kochanowicz.

NUO KO PRIKLAUSO ŽMONIJOS NUOTIKIAI.

Vertė A. J. Karalius.

(Tąsa)

Iš pradžių pradėta gerinti paprastus įrankius iš geležies, pritaikant juos prie išdirbimo įvairių daiktų. Atėjo prekybiniai-rankdirbiškoji galybė, kuri turėjo įtakmę į atsiradimą ir išsivystymą miestų, tveriančių naują ūkišką elementą ir naują draugijiniai-politišką stovį. Tas elementas, priverstas kovoti prieš tuometinę šlėktiškai-klerikališką galybę, naujai išdirbo techniškus išradimus, kurie davė galę pasekmingai kovoti su priešais. Tie išradimai padarė tikrą revoliuciją išdirbimuose, komunikacijoj ir metodose vedimo karių. Spauda pakasė mokymo monopoliją, buvusį ligtol privilegija vienuolių ir išrinktosios šlėktos. Kompasas praplato santykius prekybos net iki naujų pasaulio dalių. Parakas paskatino kunigaikščių monopoliją prie militarisko gabumo. Paskutiniai išradimai pramonės technikoje, su išradimu garinės mašinos prišakyj, pašaukė gyvenimą naujus išdirbimo būdus, kurie padarė savininkus senesniųjų, netikusių būdų, mažai reiškančiais, silpnais ir galop nereikalingais.

Užgema naujos draugijos klesos, kurios iškaleinos apsišėškia gyvenime, būtent pramonininkų klesos ir darbininkų klesos. Kapitalistai arba savininkai naujų produkcijos šaltinių ir komunikacijos, tampa ponais dalykų stovio, o vienkartiniai su kapitalistais išėškia scenon naujasis pramonės proletarijatas, neturintis nieko, apart savo spēkų ir gabumo dirbti kitiems. Kiekviena iš tų klesų tur savo reikalavimus, siekius ir devyzas. Atbalsiai jų kovos atsiliepla moksle, literatūroje, dailėje, tiesų kodeksuose, politiškuose traktuose — žodžiu, visam viduriniam ir išlaukiniam žmonių gyvenime, laike santaikos, kaip ir laike karių, kurios esti vienintėliu šaltiniu įkūnijimo siekinių viešpataujančios klesos.

Mūsų laikuose išdirbystės technika nuvedė prie nepaprastai aiškaus grupavimo draugijos klesų, prie to viena iš jų apsišėškia milžiniškuose sąryšiuose savininkų šaltinių ir įrankių produkcijos, arba taip vadinamų pramonės trustų, o kitos — tarptautinėse darbininkų organizacijose. Praplatinimą tų dviejų stovių padarė naujas technikos amžis — amžis plieno ir elektros, kuris kaskart labiau didina visokius skirtumus tarp darbininkų — proletarų ir tarp parazitų — kapitalistų. Ir jeigu tie paskutiniai geidžia be jokio atžvilgių užlaikyti seną dalykų tvarką — išnaudojimą, ekonominę ir visuomenišką nelygybę, tai pirmutinai tuom pastoviau ir uoliau stoji kovon už prašalinimą išnaudojimo ir visokios nelygybės. O gelbsti jiems tame pati naujoji technika, kuri daleidžia apsieiti be specijališkai privilegijuotų privatiškų savininkų šaltinių ir produkcijos įrankių, t. y. be kapitalistų klesos.

Taip išsivystymas išdirbystės technikos tveria naujas ūkiškai-drauginines galybes, vedant per klesų kovą prie žmonių valdymo pramonės — prie socializmo. Su įvedimu socialistiško surėdymo, išnyks ant žemės pačios drauginės klesos, išnyks taipgi ir jų kova.

Štai kaip protauja ir ką išveda materiališkios kaslink nuotikių pažiūros, remiančiosios faktais, kad materiališkokieji gyvavimo šaltiniai lošia nuotikiuose svarbiausią rolę, ir kad istorija kiekvienos draugijos (valstijos) yra istori-

ja klesų kovos» («Komunistų Manifestas»). Idant suprast gilumą ir prakilnumą pažiūros didžiųjų proletarijato mistrų kaslink žmonijos nuotikių, bandykim dabar su pagelba materiališkios metodos išaiškinti žinomus kelis istoriškios faktus.

Vienas iš didžiausių nuotikių, kuris neseniai da buvo apdengtas slapybe, yra išiveržimas į Europą barbariškų genčių iš Vakarų ir sugriovimas per juos didžiosios Romos imperijos pirmuose amžiuose krikščioniškiosios galybės. Kodėl tie žmonės užliejo Europą, permainingant visiška jos draugijiniai-politišką išžiūrą? Kodėl taip greitai apleido savo buveines Azijoje?

Išrišimui to klausimo laužė galvas daug mokslininkų, iki ant galo vienas iš jų, garsingas anarchistų galvočias, Kropotkinas, davė sekantį paaiškinimą to nepaprasto nuotikių fakto:

«Mokslo žmonės», sako jįsai, «negalėjo ligšiol susitaikyti viename klausime kaslink priešasčių tautų kelionės, kuri įvyko apie 2,000 metų atgal ir atvedė žymų skaitlių naujų žmonių iš Azijos į Europą.

«Viena priežastis iškart puola į akis geografai, kuris tirinėja griuvėsius apgyventų miestų vidurinės Azijos, arba traukia išilgai vagų upių, šiandien neesančių, ar krantu ežerų, kurie — kaip ištirimas parodo — kitkart buvo dideliais, šiandien gi liko tik kudros. Tos permainingos tai rezultatas netikėtinais ūmo išdžiuvimo, kurs atsibuvo su tokiu greitumu, apie kurį mes neturim supravimo. Kaslink to apsišėškimo žmogus likosi bespėkis. Kuomet gyventojai piet-vakarinės Mongolijos ir rytinio Turkestanos pajuto ir persitikrino, kad vanduo juos apleidžia, neturėjo kitokio išsigelbėjimo, kaip tik trauktis tolyn į plačias lygumas, vedančias žemyn, ir išgrūsti iš ten į vakarus gyventojus tų klonių». Ir tokiu būdu tie neprašytieji, bet baisūs barbarai, pripažinti per šalininkus teologiškųjų pažiūrų kaslink nuotikių už «dievo bausmę» Romos nusidėjęliams, užplaukė visą Europą ir Romos valstiją, dėlei grynai materiališkų ir pirmiausiai ekonominių priežasčių — būtent iš priežasties džiuvimo upių, išnykimo dirvonų, ganyklų ir negalėjimo išmaitinti savo bandas ir save. Ne «dievo valia», bet galybė alkano pilvo priverstė barbarus grūstis į vakarų Europą.

Da labiau atsimušančiu paveikslu įtakmės į reikalus ir ekonominius atsitikimus ir į istorijos bėgi — yra Kryžinės karės arba taip vadinamieji krucijatai.

Mokytieji katalikų bažnyčios «tėvai» aiškina tas kares, kaip grynai idėjiškios įtakmės pasekmes, būtent po įtakme geismo išliuosuoti Kristans grabą iš rankų «netikėlių» saracėnų. Bet bešališki ir sąžiningi tirinėjimai naujai laikų istorikų patvirtina visai ką kitą. Prekėjai ir keliauninkai į šventą žemę dėl aplankymo Kristaus grabo, praplatindavo Europoje žinias apie neišmatuotus saracėnų turtus. Buvo tai laikai, kuomet Europoje nestokavo žmonių, geidžiančių pralobti su pagelba plėšimo. Prie kategorijos tų žmonių priklausė skaitlingi samdytieji kareiviai ir įvairūs karžygiai «juodosios žvaigždės» kunigaikščiai, o taipgi dievobaimingi vyskupai, na... ir pats popiežius. Krikščionybė, kaip idėja, kaip religija, tuose laikuose buvo daugeliui tik palyra ar lėkieriu, kuris pridengdavo liūdniausią puvėsių laikų barbarizmo. Buvo tai galybė didelių ir mažų karių, sėjančių pustynes ir žmogūdystes. «Bažnyčia ir jos tarnai pasiliko taipgi įtraukti į tų karių sukurį ir pateko jų įtakmei». Bažnyčia tuomet viešpatavo ekonomijoje, stovint, ačiū tam, politiškoje ir morališkoje galybėje.

(T. B.)

ATVIRAS LAIŠKAS LIETUVIUI DARBININKUI.

Kaip seniai šis pasaulis atsirado, taip seniai atsirado jame ir gyvūnai. Kiekvienas gyvas tvarinys jieško sau laimės. Tarp tų gyvųjų tvarinių yra labiau už visus išsivystęs žmogus, kuris per visus laikus jieško laimės ir kurio jieškojimo istorija yra žymesnė už kitų tvarinių. Žmonės yra pasidaliję į grupas, t. v. tautas ir viena iš tų grupų, šiame pasaulyje, esame mes, lietuviai.

Nekalbėsime mes apie senovės laikus — praeitį. Tą atliks tyrinėtojai. Mes pažvelgsim į šių dienų mūsų reikalus, kuriais yra neuilstantis jieškojimas meilės, laisvės ir laimės.

Lietuvi, darbininke! Kuomet atsikeli anksti rytą ir eidamas į darbą pažvelgi į rytų pusę, kur matai tekančią saulutę, ar neužgina tau mintin, kad toli-toli, ten rytų pusėje, tu palikai savo gimtinę šalį, ir leidaisi į svietą? Jeigu atsimeni savo gimtinę, tat ar užgina mintin, kodėl tu apleidai tąją gimtinę?

Retam iš jūsų tas neužgina mintin ir jūs aiškiai pamenate, dėlko jūs apleidote gimtinę.

Jūs buvote nelaimingi ir leidotės laimės jieškoti!

Bet dabar vėla jūsų paklausime: Ar suradote laimę?

Nedaugelis iš jūsų pasakys, kad taip.

Vienok, nedaugelis iš jūsų galvoja, kodėl tą laimę taip sunku yra surasti. Nuo amžių jūsų galvoje yra įsikūrėjusi mintis, kad už tai jūs nesurandate laimės, būtent jūs atėjote į šį pasaulį nelaimingoje minutoje ir būdami nelaimingi, manote, kad rūgoti nėra ant ko, nes patys esate kalti, kad gimėte tokioj minutoj ir tokiu būdu nusilenkiate prieš likimą, laukdami vienintelės išsigos iš tų nelaimių — mirties.

Bet, jeigu pažvelgtumet į visus jieškančius laimės, taipgi ir į tuos, kurie nevažiuoja svetur laimės jieškoti, t. y. į darbininkus, tat pastebėtumėte tą, ko nepastebėjote. Pastebėtumėte tą, kad visai nedaug yra tųjų «laimingų minučių» jūsų užgimimui, kad kurią tik minutą jūs sau nepasiskirtumėte, ji vis būtų tokia pat nelaiminga ir niekuo nesiskirtų nuo kitų; pastebėtumėte, kad ne gimimas jūsų yra kaltas, bet kas-nors kitas, kas po jūsų užgimimo apsireiškia.

Juk kada gimsta žmogus, kokioj jis šalyj negimtų, kokiai jis tuomai neprigulėtų, — yra viens kitam panašus. Ir jeigu visus naujai gimusius šiame pasaulyje suneštume į vieną krūvą, pamatytumėte, kad, nežiūrint į odos spalvą, jų negalima atskirti vieną nuo kito. Bet tolesnis gyvenimo bėgis išvysto juos nevienodai, aprenkia nevienodais rūbais, maitinami nevienodu maistu, ir, — ant galo, — svietas pasidaro nevienodas: vieni žmonės laimingi, o kiti vargdieniai.

Laimingi yra tie, kurie valdo šį pasaulį, kurie valdo jus vargdienius, kurie nieko nedirba ir, nedirbdami, visoko turi.

Nelaimingi yra tie, kuriuos valdo laimingieji, kurie dirba nuo tamsos iki tamsos ir kurie dirbdami nieko neturi.

Laimingieji yra kapitalistai-turtuoliai, o nelaimingieji yra darbininkai-vargdieniai.

Dabar galite suprasti, kurie gali užgimti visada «laimingoj minutoj» ir kuriems niekuomet nepasitaikys laimingas gimimas.

Tam viskam kaltas yra šiandieninis surėdymas.

* * *

Bet atsirado žmonės, kurie tvirtina, būtent šį surėdymą galima permaintyti, kad šis surėdymas yra paremtas ant spėkos, ir kad su ja pat spėka ji galima apverst angštyu kojoms.

Taip tvirtinančiųjų priviso pilnas pasaulis ir jie vadinasi — socialistais.

Jie sako, kad gamta paleido ant svieto kiekvieną žmogų vie-

nodą ir kad šiame pasaulyje turi būt lygybė.

Jie sako, kad kiekvienas žmogus turi pelnyt sau maistą tokia pat būdu — darbu.

Bet jie sako, kad dabar daroma netaip. Jie sako, kad keletas žmonių, patis nieko nedirbdami, privertė milijonus žmonių dirbti, ir visus darbo vaisius prisisavino sau, palikdami dirbantiems tik tiek, kad tie galėtų palaikyti savo gyvastį ir kad galėtų toliaus dirbti.

Jie taipgi sako, kad permaintyti tą negerą surėdymą yra labai lengva, nes viską, ką tik darbininkas uždirba, tur pasilaikyti sau, o jeigu kas bandytų atimti panaudojant spėką, tat prieš spėką reikia pastatyti spėką, o kadangi nedirbančiųjų, sulyginant, yra nedaug, o dirbančiųjų milijonai, taigi ir spėka dirbančiųjų pusėje.

Kaip minėjome, taip tvirtinčiųjų žmonių priviso pilnas pasaulis. Jų balsas neaplenkė ir mus, lietuvius. Atsirado ir tarp lietuvių platintojai tųjų pažlūrų į gyvenimą ir kad pasekmingiau tąsias pažiūras platinti, likosi sutverta *Lietuvių Socialistų Sąjunga*.

Lietuvi, darbininke! Jeigu dar tau tas mokslas, tas tvirtinimas, yra negirdėtas, tai privalai atkreipt savo atydą. Tarp visų darbininkų tu esi vargingiausias, nes nuo pat mažystės tu nematai sau laimingos dienos. Gal visa tavo laimė buvo tik tada, kada tu dar nieko nejautai. Bet sykiu su augimu tavo proto, augo tavo ir vargai. Kaip tik tavo protas jau pradėjo tēmyti į aplinkybes, tu pamatai, kad maitiniesi juoda ir stora duonele, kad dėvai sulopytą sėrmėgaitę ir kad tik-ką pradėjęs atsistoti ant kojų buvai varomas pelnyti sau duonele nors ganydamas bandą. Nesyki šaltą rytą turėjai basas ant kietos dirvos vaikytis bėgiojančius gyvullius ir keičiai savo tėvus, kad tave verčia tą daryti. Tavo jaunas protas dar negalėjo sugrabalioti to, kad tėvai ne iš savo noro tave verčia prie to, kad juos verčia kas-nors kitas, o tą kitą vėl kitas ir tt.

Kada daugiau paaugai, jau pamatai, kad tavo gyvenimo vieta labai nelemta, kad šiaudinis stogas, ardomas nuo vėjo, negal užsilaikyti, ir kad tąjį paskutinį tavo gyvenimą, atėjęs kas-žin koks guzikuotas, pranešė, parduosiąs kitiems, nes tavo tėvai negalėjo išsimokėti už tai, kad jiems buvo pavėlyta pastatyti tą gyvenimą. Ir tu, ir tavo tėvai, manėte, kad taip tur būti, kad taip likimo surėdyta, kad kaltas tame užgimimas «nelaimingoje minutoje».

Ir taip nuo mažystės tu nematai laimės. Vienok vis gi jos jieškojai. Kuomet tavo gimtinė šalis, tavo gimtinis gyvenimas likosi nebe tavo, tu leidaisi svetur surast laimę ir ant galo pasieki ai Ameriką.

Vienok, kokią tik pasaulio dalį nepasieksi, tavo padėjimas vis bus vienodas: tu turėsi dirbti, sunkiai dirbti, o savo darbo vaisius atiduoti tam, kuris tau tą darbą davė. Reiškia, tu laimės nerandi!

Ar tau neateina mintin, kad tas surėdymas netikęs, kad turėtų būt kitaip, o netaip? Ar tu neklausi nieko apie tai?

Jeigu tu mąstai, ir nesurandi savo mąstymams išrišimo, tai prašyk, kad tau išaiškintų socialistai.

Socialistai gi tau tiesiog pasakys: Taip, šis surėdymas netikęs, turi būt kitaip, o ne taip, kaip dabar yra.

Darbininke, jeigu dirbi dienas ir naktis, ir iš to darbo neturi kuom priderančiai išmaitinti savo šeimyną ir nežinai kodėl taip yra, tat eik prie socialistų ir prisidėk prie jų, o jie parodys tau, kas tam viskam kaltas. Jie daro viską ir kovoja, kad tavo ir visų darbininkų gyvenimas būtų žmoniškas. Taigi stok prie tos kovos.

Jaunikaiti darbininke! Ar tu nejuuti, kad tau gamta suteikė žmoniškus jausmus, kad ten toli-toli, savo gimtinėje, palikai brangią savo širdžiai ypatį; palikai tą, už kurią maniai savo gyvastį atiduosiąs; palikai tą, kurią mylėjai! Bet kam tu ją palikai? Juk tu mylėjai visa širdies galybe, kokią tik gali gamta suteikti. Taip. Bet buvo priežastis, kurios privertė tave palikt savo širdies meilę. Tau atsimena visos tos baisenybės, kokios buvo patikę tavo tėvus, kurie taipgi kadai-tai mylėjosi, ir tu pabugai tų baisenybių, užgesinaš širdies ugnį ir bėgai toli, kad išnaikint iš savo širdies užrašų

taji atsiminimą. Kas privertė tave daryti tą? O-gi šis surėdymas. Jeigu nori, kad tas surėdymas žūtų, kad panašūs nuotikiai daugiau neatsikartotų, stok į eiles kovotojų-socijalistų, o savo darbu pagreitinsi valandą permainos.

Mergaite, darbininke! Ar tau atėjo kuomet mintin, kad tu gali kada-nors būti motina žmonių? Ar tu matai, ar šiandien motinos yra motinomis žmonių? Ne! Šiandien motinos yra motinomis vergų! Tu irgi jieškai laimės. Tu irgi palikai savo gimtinę šalį. Bėgai iš jos, nes ten negalėjai užganėdinti savo širdies ir gyvenimo reikalavimus. Daugelis iš jūsų radote tą «laimę», kad likote motinomis, nes užsidirbote keletą dolerių ir su taisiais suradote sau «meilę» vyro. Bet likote jūs niekuom kitu, tik verge; likote motina vergų, nes nespėjė išauklėti savo vaikus, atidavėte vergaut kapitalui. Taigi, mergaite, jeigu tu nori būti tuom, kuom tave yra skyrusi gamta būti, jeigu tu nori, kad tavo širdies jausmai sutiktų tyrus sąjaušmus nuo kitos širdies, jeigu tu nenori likti motina vergų, o nori būti motina laimingų žmonių — stok į kovotojų eiles, kurie kovoja už pagerinimą visų žmonių būvio ir suteikimą teisių visiems, neskiriant lyties nė luomos. Tik kovodama sykiu su visais, tu liksi tuom, kuom šiandien esi — *motina žmonių*.

Neužmirštame ir tavęs darbininke, vertelga! Tu šiandien jautiesi save laimingiausiu ir nesykį pasijuoki iš vargingesniųjų savo brolių-darbininkų. Bet nesidžiaugk. Tavo laimė yra ne-amžina ir labai apgavinga. Tik reik sustoti vieną gražią dieną kapitalistiškos mašinos ratui ir tu pasijusi nelaimingiausiu šiame pasaulyje. Jeigu tu nori būti visados laimingu, jeigu nenori likti auka kapitalistiško surėdymo, jeigu tu nori, kad krizis neduzgentų į tavo duris, — stok į eiles tų, kurie nori panaikinti nuo žemės paviršio šmėklas bado, krizio, nelaimių ir vargų, stok į eiles *kovotojų-socijalistų*.

Gal visi jūs pasakysite, kad socialistai yra tokie pat žmonės kaip ir visi?

Taip. Ant nelaimės, mes nesykį girdėjome tvirtinant mūsų priešus, kad socialistai yra vagis ir apgavikai.

Vienok ant to trumpai mes atsakysime.

Socijalistai, kaip žmonės, yra visi viens kitam panašūs. Palinkimai žmonių yra įvairūs. Yra žmonių, kurie mėgsta vogti, apgaudinėti ir t. p. Bet socializmas yra mokslas. Socializmo siekinis yra: Meilė, Lygybė ir Brolystė. Socijalistų priederme yra veikti viską teisybės keliu dėl teisybės. Ir, suprantama, kiekvienas socialistas, išžengęs iš teisybės kelio, ir padaręs dalyką priešingą teisybei ir žmoniškumui, tame pat laike lieka ne-socijalistu. Socijalizmas gi nenustoja savo vertės, jeigu nekurie iš jo pasekėjų pasielgė ne taip, kaip jis nurodo.

Pats socializmas, kaip mokslas, lieka vėl tokiu pat mokslu ir pasekėjai jo eina į minias ir skelbia jį, nežiūrėdami bašiausių pavojų. Negana dar to: daugumas kovotojų-socijalistų, už tą prakilnią ir garbingą idėją, aukauja savo gyvastį.

Taigi, darbininke! Jei dar ikišiol esi socijalistu, pasistengk kaip galima greičiau prisidėti prie jų ir sykiu kovoti už geresnę ateitį ir žengtį prie Liusybės, Meilės ir Laimės!

A. Bernotas.

Socijalizmo trupiniai, kuriuos kiekvienas turi žinoti.

II. Argi socializmas nenor viską «padalinti»?

Ana, šis visko «dalinimas» ir nemažai per darbininkų klaidintojus primetama socialistams, būtent socializmo laikuose visas turtas bus padalintas lygiai tarpe draugijos narių. Tie patys klaidintojai ir toliau mąsto sau, jog tokis padalinimas būsiąs neteisingu, nes vienam žmogui reikėsią daugiau, o kitam mažiau, bei ant

galo visų dalykų neužteksią. Tokių beprotysčių skelbėjams, žinomas dalykas, aiškiai galima atsakyti, kad jie gali įsidėti tokį «filozofavimą» (protavimą) į antį. Socijalizmas neskelbia jokio panašaus «padalijimo», ir kiekvienas, kuris nors kiek susipažinęs su socijalistiška literatūra žinos, kad socialistai niekur neturi tokio padalijimo.

Tiesa — socializmo laikuose bus vienos rūšies padalijimas: o tai panaikinimas klesų ir suteikimas kiekvienam norinčiam progą dirbti, kame ir veriasi visa draugijos lygybė. Bet jeigu kas dar reikalauja kokio-nors kitokio «padalijimo» bei «lygybės» kamernors, tai jau tas nori pasielgti taip, kaip graikų legendoje pasakojama, kad Prokrustas*) lygindavęs visus žmones, kurinos guldyda, vęs savo lovoje: jei kokis buvo per ilgas ir netilpdavo į tą jo lovą, tai nukirsdavo kojas, o jei būdavo per trumpas, tai su virvutėmis ištiesdavo. Taipgi kiekvienas kūdikis supranta, kad žiemos laike rėdosi šiltai, o vasaros laike lengvai.

Socijalizmas padalys, geriau pasakius, panaikys tiktai tas nelygybes bei apsiereiškimus draugijoje, kurie yra kenksmingi visai draugijai.

Jeigu jau kas-nors dalija, tai tik šiandieninis surėdymas, kuriame darbininkas negauna pilną užmokestį už savo darbą, nes kapitalistas dalį tik užmoka už darbą, o reštą atiduoda savo sėbrams bankieriams, arba įsikiša sau į kišenių kaipo profitą. Žinoma, tokis darbininko uždabio padalijimas socijalizmo laikuose bus panaikintas ir kiekvienas darbininkas gaus pilną atlyginimą už savo darbą.

Taigi socializmas nepadalys nieko, o tiktai kapitalizmas dalija.

L. F. d. M.-R.

Visų šaltų darbininkai, vienykitės!

R. R.-D. D. P. Latvijos S.-D.

LIETUVIU KULTUROS CENTRO APŽVALGA.

Su pagelba inteligentų 1904m. susitvėrė Lietuvos socijaldemokratų kuopa, susidedanti iš 10 narių, kurie uoliai darbuodamiesi, platindami raštus įvairiuose miesto pakraščiuose, gale metų susilaukė dar 30.

Užstojus viešai kovai 1905m., įgijus daugiau drąsos, spēkų, dar uoliau besidarbuojant, jau ta mažytėlė s.-d. šeimyna ant tiek išsiplėtojo, kad net prisiėjo sutverti 37 atskiras kuopas, kurios dalyvavo suvirš 500 žmonių.

1906m., siaučiant reakcijai, daugumai narių nukentėjus, likusius iš darbštesniųjų aplankė apatija, nekurių ūpas lyg kad nupuolė, taip kad buvo užlaikomi du profesionalai ir beto dar susitvėrė propagandistų kolegija, kuri stengėsi žadinti narius prie darbo ir plačioj minioj platinti susipratimą ir kelti ją iš gilaus miego.

1907m., prisiėjus atlikti nekuriuos viešus darbus, lietuviai turėjo susidurti su vietinėmis darbininkų partijomis, bet neturėdami atsakančių ryšių, aiškios taktikos bei galutinai išdirbtos programos, lietuviai buvo priversti susivienyti su latviais (plačiau apie tai žr. «Žarijos» NN 5, 6 ir 7, 07m.).

Po susivienijimui tarp lietuvių prasidėjo spartus teorijos darbas, nors narių skaitlius sumažėjo, liko tik 33 kuopos, bet likusieji nariai brendo ir dėl masos agitacijos buvo įsteigta 10 knygynų.

Pabaigoj metų, ištikus Baltijos krašte žiauriai reakcijai bei provokacijai, lietuvių grupą, kaip ir kitos partijos, žymiai nukentėjo. Liko suimti vieni iš įžymiausiųjų ir veikliausiųjų, kaip tai: Ciprijonas Bielinis, J. Liaugminas ir Jonas Buržinskis. Pirmuosius

*) Prokrustas — legendariškas graikų mitologijoje plešikas iš Atikos.

kurstančiu riaušes». Aiškindamas teisę laisvės, kurią policis tai atimdavo socialistams, pasakė: «Išrinko jie randoną parvą savo ženklui ne dėlto, kad pasakyti, jog geidžia riaušių ir kraujo praliejimo, kaip mano neinteligentiška visuomenė ir kaip liepia manyti valdžia, bet dėlto, idant nusimbolizuoti visų šalių žmonių brolystę per tą pat randoną kraują, kuris teka visų žmonių gjslomis».

Turbūt joks socialistas gražiau neišreikėtų reikšmės socialistiškos vėliavos. Ir jeigu majoras Gaynor taipgi supras tų kokių budu gali būti įvesta gyveniman ta viso pasaulio žmonių brolystė, tai ištikrųjų greit atsimestų jis nuo senų partijų, kurios išdrįsta brolystės ženklą anarchijos emblemu vadinti.

Socialistai neužgina kapitalistiškiems laikraščiams begėdiškai pliovoti, nes tai jų paprastas ginklas prieš socialistus. Kaip save pažemina tokioms pliovonėms, kaip savo nežinystą tuomi prarodo, gal supras ir jie kada—nors, kad žmonijos didžiuma supras teisybę ir pamatys, kokius «simbolius» ikišiol ji garbino.

Balsas iš Maskvos kalėjimo.

«Kovos» N. 37 1908 metų, tilpo žinutė apie šiaulių kalėjime esančius: K. Gaigalą, O. Puodžiunaitę, P. Pupį ir J. Zinkevičių. Vėliaus taipgi «Kovoj» buvo pranešta apie Onos Puodžiunaitės pasimirimą kalėjime. Kiti išsigelbėjo savo gyvastį ir atgavo liuosybę, bet Jonas Zinkevičius ir po šiai dienai džiusta ir pusta kalėjimo urvuose. Gavau žinią, jogei randasi Maskvos kalėjime, nes ikišiol, kol galėjo, vis dar gynėsi nuo ištrėmimo, bet galop suabejojo jusiai apie išsigėlbėjimą, nes kruvinoji caro valdžia butinai užsispyrė jį pragašinti.

Draugai sąjungiečiai, vardu tojo mūsų draugo, kovotojo už laisvę, aš kreipiamosi į jumis, ypač į tuos, kuriems J. Zinkevičius yra pažįstamas iš laikų, kuomet per pusketvirtų metų gyvenęs Brooklyne, prie 72 Hudson Ave., kad pagelbėtų jam baisiame padėjime.

Jo draugai, ar pažįstami, kurie norėtų daugiau apie jį žinoti, lai kreipiasi žemiau padutu antrašu, o aš noriai suteiksiu platesnias žinias.

A. L. Reikus, 4547 Cambridge, St. Frankford.

Philadelphia, Pa.

MAMA MIEGA.

(Pagal J. Cordiną).

Jis atsikėlė labai anksti; parnešė pieno sviesto, išvirė kavos, nuprausė ir aprenė du vaikus, iššukavo jiems galvas savo kaulinėms šukomis, pasodino juos prie stalo, pripylė du puodukus kavos ir padavė po šmotuką duonos, užteptos su sviestu. O ji serganti gulėjo lovoj ir žiurėjo į jį ir į vaikus su didele meile ir gailėsčiu. Ji nesudejavo nė vieno sykio, o ant jo klausimo ji atsakė: «šiandien jaučiuosi geriau». Bet jos įdubę, pabalę veidai, silpnas balsas, liudija apie sunkią ligą...

Jis negalėjo ir nenorėjo to viso matyti. Graži viltis atėities, vijo iš jo galvos visas liudnas mintis.

— Matai, Onel,— pasakė jis keturių metų dukrelei,— štai čia sviestas, duona ir pienas. Kuomet tu ir Vincelis panorėsitė valgyti, netrukdykite mamos... Žiurėk Vincelij, juk jis mažiukas, o tu didelė... Teta Veronika turbūt užeis pažiūrėti, ką jūs dirbate... O vakare aš sugrįšiu iš darbo, parnešiu jums saldainių, padarysiu gerą vakarienę jūsų mamai ir...

Sergančiai akis prisipildė ašaromis ir ji greitai nusiuko į sieną...

— Tu busi gera mergaite, dukrele... Duokite mamai miegoti ir nešukaukite... O jei mamai pasidarys blogiau, pabėsk į tetos Veronikos duris ir pasakyk jei: susimildamoji, tetyte, eik prie mano mamytės... Ar atsiminsi? Na, sudiev, mano brangioji!...

Jis kelis sykius pabučiavo vaikus ir priejo prie sergančios pačios lovos. Ji pravėrė akis ir tykia pasakė:

— Sudiev, sudiev!...

II.

Kambaryj tyła. Ant grindų bovijasi vaikai, ligonė gulė lovoj: ji nori ką tai pasakyti, bet balsas jos labai silpnas, o vaikai užsiėmę žaislėmis, negirdi: mažas dviejų metų Vincelis dirba krautuvėj, o Onelė perka nuo jo už du centu bulvių ir už vieną centą arbatos ir cukraus. Ji duoda jam dolerį, didelį sklypą laikraštines popieros, o jis išduoda jai smulkius mažais sklypeliais popieros...

Netikėtai išgirdo jie sunkius vaitojimus motinos... Vaikai išsigando; «didžioji» Onelė šaukia meldžiančių balsu: «nedaryk taip, mama!»...

— Ne—ne—da—ryk ta—ip,— šaukia Vincukas persiganęs.

O motina nenustoja... Jos rankos pasikelia į viršų, o ji pati dreba ir blaškosi.

— Mama! Teta Veronika! Teta!— verkia Onelė.

Teta neateina; ji išėjo su vaikais pasivaikščioti.

Vincelis verkia...

Vakaro link ligonei darosi geriau ir ji nusiramina. Kambaryje vėl tyku...

III.

Jis dirba visą dieną... Jam didžiai skauda nuvargintą širdį! Kiekviena valanda jam rodois metai... Jis labai nusiiminęs ir nemato, kas apie jį daros. Visi juokiasi iš jo. Jis visuomet užsirupinęs, o šiandien tartum sudaužytas. Retai pasirodo nusišypsojimas ant jo išbalusių lūpų. šiandien jis išrodo irgi į ligonį panašus. Kiekvieną minutą žiuri į laikrodį, negirdi, ką jam kas sako ir nežino, ką pats kitiems atsaako.

Užstojo valanda pasiliuosavimo...

Jis skubina namo, važiuoja gatvekaru, bėga pėsčias tekinas...

Pas savo krautvinką jis perka mėsą, svogonus, pomidorus ir skubina prie sergančios pačios ir mažų vaikų...

Jis atidaro duris— tyku, tamsu kambaryje... Drebančiomis rankomis jis uždega gazinę lemputę... Motina ir vaikai

guli vienoj lovoj.

— Ką tas reiškia,— klausia jis persigandęs,— jęs miegate?

Onelė pamažu pasikelia iš lovos ir pamačius tėvą sako:

— Tėtulėl, tu parėjai? Tu parnešiai saldainių?... Mama miega... Męs nešaukėme... Aš užmigdžiau Vincuką ir pati užmigau šale momos... Tėtulėl!— mama tokia šalta kaip ledas...

— Taip, ji šalta, šalta! O, mūsų brangioji, nelaiminga mama,— šaukia jis nesavo balsu... ir sukrinta pagal lovą,

— Vaikučiai, mūsų mama miega ir ji daugiau nebeatsikels... Niekuomet, niekuomet...

A. Žymontas. R. R.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, nepersiviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

Žinios turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinamos.

NEW HAVEN, CONN. Nemanau čia išgirti N. Haveno ir apielinkės gyventojus bei veikėjus, vienok neiškenčiu nepasakęs teisybės.

Suvis neminėsiu kaslink darbų, uždarbių ir oro, nes kaip visur, taip ir pas mus, rodosi mažytė bedarbė, o oras, taipgi šaltokas.

Bet svarbiausias atsitikimas pas mus, tai sekantis: Kovo 5 dieną per pasidarbavimą LSS. 1-mo rajono, tapo surengtos prakalbos. Kalbėjo angliškai drg. Peach iš Dumbury ir lietuviškai drg. J. Šukys iš Brooklino.

Drg. Peach prakalbą, nors jos nesupratau, vienok, rodosi, suprantantiems labai patiko.

Kalba gi drg. Sukio ant tiek sujūdino klausytojus, kad da prirodinėjo visokias valdžios šunybės, kaipo ir jų palaikytojų, kad pas daugelį žmonelių matėsi ašaros riediot per veidus.

Po prakalbų paprašius rajono org. A. Žilinskui, kad kas kiek gali paaukautų uždengimui lėšų, visi noriai suaukavo \$4.26.

Prakalbos, kaip prakalbos, nėra ko stebėtis, nes visur jos atsibuna, vienok męs turime pasigirti, kad po prakalbų padavę viens kitam brolišką ranką, prikėlėm iš numirusių 27-tą LSS. kuopą, iš karto prisirašė 9 nariai, tikėmės, kad sutvirtėsime.

Taigi, rengėjams, kalbėtojams ir visiems kitiems tariame nuoširdžiai ačiū.

Ex Pape.

NAUGATUCK IR UNION, CITY. Surengtos prakalbos per socialistus, atsibuvo Vasario 12 dieną.

Kalbėjo K. Šeštokas, gana puikiai išaiškindamas tikėjamą, krikščionybę ir socializimą. Publika buvo užganėdiuta,

kurios buvo apie 150, tik nepatiko tiems, kurie vadinasi «tautiečiais», bet netinka nė prie tautos, nė religijos ir nė prie socialistų.

Švento Jurgio D-tės svetainės gaspadorius T. Ratkevičia norėjo uždrausti pardavinėti literatūrą, sakydamas: «nėra alaus, nereik nė knygų». Mat čia budavo pirmiau susirinkimai ir prakalbos vien tik su alum, bet per pasidarbavimą nekurių draugų, alus išbėgo.

Tą pačią dieną pripuolė S.L.A. 20 kuopos susirinkimas, tai buvęs pirmsėdis tos kuopos F. Bakeris išplėšė čerterį iš rėmų, jis mat nori, kad S.L.A. 20 kuopa nelaikytų susirinkimų. Viršminėtos kuopos delegatai pasiūsti su žemskiu pas F. B. atimti išplėštą čerterį, taip nabagą nugandino, kad mičiodamas pradėjo teisintis žemskiui: «Mister, mister, I am boss». Ką kuopa toliaus žada daryti su tuom žmogeliu— nežinia.

Mat F. B. supyko ant kuopos, kad ta atsisakė laikyti su sirinkimus pas jį virtuvėje, ir dabar su savo šalininkais ardo kuopą. Tai mat tautiečiai. Ir tokie žmonės taipgi ardo socialistų parengtas prakalbas, bet į tokius nereikia paisėti— tai dvasiški nuskurėliai.

Nebylys.

BELOIT, WIS. Pas mus lietuvių yra nemažas būrelis, skaitoma apie pora šimtų. Bet apie savo gerus darbus, nieko negalime pasigirti.

Turime šv. Antano bažnytenę draugystę, S.L.A. kuopelę ir LSS. kuopą, pastaroji kuopa kiek galint veikia: daugiau už kitas rengia prakalbas, stengiasi padauginti «Kovos» skaitytojus ir kuopos narius. Šiemet buvo 3 prakalbos, paskutinės atsibuvo 11 Gruodžio. Kalbėtojas buvo iš Milwaukee. Žmonių prisirinko apie 70.

Kalbėtojas, rodos, gana gerai išaiškino reikalą jungties prie LSS. Bet pasirodo darbininkai taip tamsūs, kad vietoj prisirašyti, jie atkalbinėja prisirašiusius draugus, tą daro šv. Antano draugystės nariai. Laikas butų jau darbininkams susiprasti, pažvelgti, ką kas peni ir aptaiso ir pažinti savo priešą.

Traukim broliai visi prie šviesos ir mokslo, o švieša tai mūsų galybė.

J. G.

SAJUNGOS REIKALAI.

Atydai LSS. kuopų.

Kiekviena draugija gali būti tvirta tik tuomet, kada jos nariai žino ir supranta, dėlko jie toje organizacijoje priklauso. Tas pats su mūsų L.S.S.-ga. Ji tik tada galės būt tvirta ir nepajudinama, kada jos visi nariai žinos ir supras dėl ko jie priguli. Bet idant suprasti tą prigulėjimo priežastį prie S-gos, kuri neatneša jokios medžiagiškos naudos jos nariams, bet yra vien tik ideališka, tai kiekvienas narys turi suprasti organizacijos idealą. Bet su apgalvestavimu turime patėmyti, kad ne pas visus mus tas supratimas yra aiškus. Priežastis to nesupratimo yra: 1) stoka apsiskaičių sių ir pažįstaučių socializmo mokslą visose kuopose (yra tik kelios kuopos, kuriose randasi draugai galinti išaiškinti klausimus); 2)

mūsų priešai nemažai suklaidina nesusipratusius draugus, perstatdami dalyką klaidingai.

Idant draugams tose kuopose, kur nesiranda gerai suprantančių socializmo mokslą pagelbėti išaiškinime vieno ar kito klausimo, kuriais daugiausiai mūsų priešai suklaidina mažai susipratusius draugus, tai tam tikslui yra pagaminta blankos su klausimais dėl diskusavimo. Kuopos, norinčios gauti tą blanką, turi atsišaukti pas Centro Sekretorių, prašant blankų «Klausimai dėl diskusavimo». Kuopos, gavę tokią blanką, galės kiekvieną klausimą išdiskusuoti ir savo nuomonę prisiųsti Centro Sekretoriui, kuris pertaiso jei esti klaidingos nuomonės ir sugražina atgal kuopai. Ant blankos randasi ir visos instrukcijos linkul diskusavimo bei atsakymo. Blankos bus išsiuntinėjama tik toms kuopoms, kurios reikalau.

New York, 3, III. 11. LSS. Centro Sekr. Aug. Purvis. 112 East 19th st., New York, N. Y.

bartines Referendumų taisyklės ir priimti tokias, kokios buvo pargarsintos «Inešimas 8-gos Referendumui», «Kovos» N27 p.m.

2) Sulyg daugiausiai balsų gavusia propozicija, tai:

a) Administratoriui nuo V-to LSS. Suvažiavimo turi būt užmokėta už kiekvieną mėnesį ir taipgi ateityje mokama po \$60 jei pažįsta spaustuvės darbą, o \$50 jei nepažįsta spaust. darbą.

b) Centro Sekretoriui nuo V-to Susiv. turi būt užmokėta už kiekvieną mėnesį ir taipgi ateityje mokama, po \$15.

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

New York City, 24, II, '11.

Pranešimas 1-mo rajono kuopoms.

Gerbiami draugai, tariu jums ačių už išrinkimą manęs į 1-mo rajono sekretorius, bet pranešu jums draugai, jog aš iš priezasties bedarbės apleidau Connecticut'o valstiją, o po draug ir sekretoriaus vietą, išvažiudamas pranešiau rajono sekretoriui, kad nesiųstų man rajono knygy. bet visas rajono knygas pasiųstų drg. J. Krasnickiui, kuris randasi pirmu po manim į rajono Sek. kandidatu.

J. Burokas.

Rezultatas «III» ir «IV» referendumų 1910m.

Nuo November 19 tos iki December 25.

Table with columns for Kuopos Numeris, Diena pabavimo, Permainymas Referendumų Tvarkymo, and Alga (Administ. and Sekretoriui) with sub-columns for different wage rates (\$80, \$40, \$30, 15, 10).

L. S. S. Finansu Apyskaitos.

Už Vasario Mėnesį, 1911 m.

INFLAUKOS

Mėnesinių mokesčių:

Table showing monthly payments (Kuopos Įmokėjo) and total amounts (Kuopos Įmokėjo) for various groups, with a total of 285.90.

Pavienių sąnarių mokesčiai.

B. Grabauskis 2.40; J. Januškevičius ir A. J. Bakšas — po 1.00. Viso 4.40

Prenumerata «Kovos».

Per P. M. Kaitį ir J. Karvelaitis po 3.00; per P. A. Jatulevičių, L. P. Kliubas Naugatuck, M. Savickas, per Starkų, Dr-tė L. S. Didv. Springvalley, Ill. — po 2.00; per Glavecką 1.50; J. J. Stankus, per N-ką, A. Jusaitis, C. Čepurinas, per Grabauską — po 1.00. Viso 22.50

«Kovos» Fondas.

136 LSS. kuopa 4.25; F. Laurinaitis 1.00. Viso 5.25

Čion nepriskaityta iš priezasties suvėlinimo 4 ir 19 kpp. blankos, o dėl tūlių neformališkumų blankų išpildyme nepriskaityta balsai prie referendum «III» nuo sekančių kuopų. 36, 52, 95, 123, 124 ir 142. Prie referendum «IV» nepriskaityta nuo sekančių kuopų 6, 15, 36, 54, 55, 95, 115 ir 157.

Refer. Tvarkymo Komisija

J. Sukys, J. Verbyla, J. Šaltis.

Reiškia, sulyg balsų daugumos «III» Ref. nutarta atmesti da-

Prenumerata «Moteris ir Socijalizmas».

Per P. Glavecką 23.00; per K. Mikolaitį 4.00; A. Krajauskas, LSS. 33 kp., A. Baltaitis — po 1.00. Viso 30.00

Ivairių Iplaukų.

Už randą ir gazą 20.19

SUTRAUKA IPLAUKŲ

Buvo išde.....	230.66
Mėnesinių duoklių.....	\$285.90
Pavienių sąnarių mėnesinių duoklių.....	4.40
Prenumeratų «Kovos».....	22.50
Už apgarsinimus.....	39.90
Už literatūrą.....	60.41
Už pašalinius darbus.....	91.20
Ivairių Iplaukų.....	20.19
Čarteriai (kp.: 100).....	1.00
Prenum. «Mot. ir Soc.».....	30.00
«Kovos» Fondas.....	5.25
Išviso	791.41

IŠLAIDOS.*«Kovos» išlaidos.*

Statymas 88,00; popiera 24,00; spauda 38,88; pačtas ir nuvežiojimai 17,75. Viso 168.63

Namų išlaidos.

Randa 35,00; Gazas 3,70; Elektra 4,14; anglis 12.70, spy-na durims 1.35; rankšl. skalbimas už 2 mėn. 1.50; lentos per-taisymui kambario 5.75. 64.14

Pašalinių darbų išlaidos.

Spauda ir statymas 81.00; popiera 20.77; apdarymas kon-stitucijų 3.50. Viso 105.27

Visoki išdavimai.

Krasos ženkleliai 7.88, suskaitymas LSS. turto 8.10, LSS. Centro Sek. iškaščiai (už 2 mėn.) 13.68, laikraščiai redakcijai 1.03, telegramas 70c., važinėjimai 70c., benzinas 18c., aliejus presui 15c. Viso 32.42

Skolų atiduota.

P. Berukščini (pilnai) 25.00, Kun. V. Dembskiui 20.00. 45.00

Spaustuvės įrankių.

Raidžių pirкта 7.24

Literatūros pirкта.

Nuo A. Olševskio 5.69

SĄTRAUKA IŠLAIDŲ.

Kovos išlaidų.....	168.63
Algų Redaktoriui ir Administratoriui.....	120.00
Namų išlaidos.....	64.14
Pašalinių darbų išlaidos.....	105.27
Visokių išdavimų.....	32.42
Skolos atiduota.....	45.00
Spaustuvės įrankių.....	7.24
Literatūros pirкта.....	5.69

Viso kartu 548.39

Iplaukė - - - - -	\$791.41
Išėjo - - - - -	548.39
Lieka - - - - -	243.02

Pastaba: Iš priežasties, kad už pašalinius darbus algos ir ki-

ti dalykai apmokėta, o nuo užsakytojų užmokestis dar neaplaiky-ta, todėl už Vasarį mėn. pašalinių darbų išlaidos viršija Iplaukas.

Administratorius A. Žymontas.

Turtų Kon. Kom.

{ A. Bernotas
J. Norvaiša
Ig. Rudminas

Užklausimas.

LSS. 148 kuopa savo susirinkime laikytame Kovo 5 d. š. m., nutarėme užklausti per organą tuos draugus, kurie dalyvavo Socijalistų Partijos susivažiavime, ant kokių išlygų minėta partija sutinka priimti Liet. Soc. Sąjungą į susivienijimą vienon partijon.

Kadangi beveik kiekviename susirinkime keliamas klausimas susivienijimo su anglų socialistų partija, bet nežinodami kokiomis išlygomis galime susivienyt, todėl malonės kas-nors mums pranešti.

148 kuopos Sek. P. Vinčaitis.

Socialist Party'jos susivažiavimas priėmė sekančius nu-tarimus: kiekvienos tautos socialistiškos organizacijos, turinčios suvirš 500 narių, gali prigulėti prie Socialist Party, mokant nuo nario po 5 centus. Iš tų mokamų 5 centų nuo nario, Soc. P. užlaiko tarpininką (tlumočių), kuris dalyvauja Soc. P. centro komiteto tarimuose ir tuos tarimus savo atstovaujamos tautos kalbon išvertęs, paduoda savo organan. Jeigu prisijungusi socialistiška organizacija tur daugiau kaip 500 narių, nuo sumokėtų 5 centų atsimuša nuošimtis ir tokiu budu gal prisieit mokėti tik po 2½ cento nuo nario.

Daugiau— skaitykite «Kovos» 23 ir 25 num. 1910 m.

Red.

Laiškai į Administraciją.

Garbus daruge! Gavau jūsų paraginimą užsimokėti skola LSS. nuo 31 dienos Rusėjo 1910 m. Tas gerai; pirmesnė administracija to nedarydavo, o kuopos jei savo narių nepri-žiurėdavo, tai dauguma gal ėmė «Kovą» dovanai.

Kaslink mano nemokėjimo mėn. mokesčių, tai yra klai-da administracijos užrašuose; aš esu pilnai užsimokėjęs iki pabaigai 1910 m. Kadangi mūsų kuopelėje liko tik 6 drau-gai, tai mokesčius mokam neperijodiškai, nes kitaip negali-ma; tie keli draugai niekad nesueina sykiu į kruvą, todėl ir mokesčius surinkti sunku, bet mūsų kuopelės draugai vis stengiasi užsimokėti; nekurie yra skolingi už 1910 m. sakė, kad sykiu kelis dolerius duos. Nuo artimesnių draugų mo-kesčius gavau, tat pasistengsiu gauti ir nuo kitų, o už kelių dienų prisiųsu jums.

Pasirodo, kad išpildant mokesčių blankas, butų gerai dublikatai, tada kuopa turėtų visados blankų tikras kopijas ir reikale galėtų parodyt, dabar to negalima. Aš norėjau tą budą pavartoti, bet niekur negavau popieros dėl kopijavimo ir nežinau, kur ją gauti.

Prisiųsdamas pinigų, taip pat pridėsiu keltą žodžių link

5 dalyko. Su draugiškais likėjimais, viso gero jums ir Sąjungai.

A. Krajauskas, Box 484 Spring Valley, Ill.
II.

Gerbiamas drauge! Šiuomi pranešu, kad jau gavau knygeles, kurių buvau reikalavęs. Labai aš užganėdintas iš jų, aš myliu pasiskaityt ir draugams paaiškinti. Sirdingai ačiū! Taipgi ačiū jums už nepailstantį darbavimąsi skriaudžiamų darbininkų labui.

Linkiu daug pasekmių. — J. Starkus.

Paremkite «Aušrą»!

«Aušros» Draugijos 1-ma kuopa yra gavusi nuo p. Šerno tūlą skaitlių jo parašytų knygų. Dalis tų knygų jau išparduota ir pinigai priskirta prie moksleivių šelpimo išdo. Kita dalis, po kelias dešimtis egzempliorių kiekvienos, stovi sudėtos pas D-jos Knygių be jokios naudos, kaip Dr-jai, taip ir visuomenei, kuriai jos buvo rašytos. «Aušros» 1 ma kuopa, atsižvelgdama į tą, nutarė paleisti tas knygas pigiau, kad tik jos būtų išpirtos, ir žmonės skaitydami jas šviestųsi, o podraug padidintų D-jos išdą.

Taigi, dabar gavusi didžiūmos Amerikos liet. laikraščių agentūrą, «A-os» 1-ma kp. padarė tokias išlygas užsirašantiems per ją: Kas prisiųs \$3.00, gaus Šerno Geografiją, vertės \$2.00 ir vieną šitų laikraščių: «Kovą», «Lietuvą», «Vien. Liet.», «Laiv. Mintį» ar «Kataliką» vieniems metams — viso vertės \$4.00.

Kas prisiųs 1.50, gaus Hygieną, vertės 35c. ir «Keleivį» vieniems metams — viso vertės 1.85.

Kas prisiųs 1.00, gaus Hygieną ir «Dagį» 1 m., viso už 1.35.

Kadangi šitų knygų «Aušra» turi tik tam tikrą skaitlių, tai šiomis išlygomis gali išpildyt tik pirmesnius užsakymus, gavusių jų daugiau, paskiaus prisutusiems užsakymus, ji ar pinigus sugrąžis, ar ką kitą pasiųs, pagal reikalavimą.

Per «Aušrą» yra gaunama visos Amerikoje ir Lietuvoje išleistos liet. knygos. Taip pat gaunama Anglijos «Rankpelnis» ir «Širšės».

Kas per «Aušrą» užsisakys, tas šelpis mokslaeivius. Neatsisakykite pasinaudoti «Aušros» tarpininkyste.

Adresas: «Aušra», 3149 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Kensingtono lietuvių atydai.

LSS. 137 kuopa rengia prelekcijas ir prakalbas. Prelekcija bus skaitoma Subatoj, Kovo 18 d. 1911 m., 4 val. po pietų, F. Shedwillo svetainėje, 341 E. Kensington Ave., Kensington, Ill.

Bus skaitomas J. Juodžiukyno referatas «Utopija ir Socijalizmas». Įženga 10 c.

Ant rytojaus, Nedėlioje, Kovo 18 d. toj pat svetainėje, atsibus prakalbos. Pradžia prakalbų 5 val. vakare. Įženga dykai.

Užkvičiami visi lietuviai ir lietuvaitės, nes kaip prelekcija, taip ir prakalbos labai užimančios ir naudingos.

Komitetas.

Teatras ir balius

Chicago, Ill. LSS. 81 kuopa, kartu su lenkų skyriumi «Naprząd» P.S.S.P. parengia teatrą ir didelį balių, ant Kovo 25 d. Subatoj, prasidės 8 val. vakare. Walsho didžioji svetainėje, kertė Noble ir Emma gatvių prie Milwaukee Ave.

Lošimuose dalyvauja gambiausios Chicagos lietuvių ir lenkų artistiškos spėkos. Lietuviai loš 1 akto komediją «Vienas iš mūsų tur apsivesti». Lenkai loš 1 akto komediją «Ktoby się spodziewał».

Įženga ant šio ballaus ir teatro 35 cental ypatal. Svetainė Walsho yra gana puiki, didelė ir šviesi; viskas naujai perdirta: naujos dekoracijos, įvesta šviečiantiiji sceniški elektrai. Ateikit norintieji laiką praleisti linksmai.

Komitetas.

Teatras Chicagoje.

«Dramatiškas Ratelis» LSS. stato ant scenos 4-rių aktų dramą «Vagys». Turinis dramos labai juokingas ir paimtas iš šių dienų gyvenimo. Statom ant scenos Nedėlioje 19 d. Kovo, salėje Hull House, kampas So. Halsted ir Polk St. Pradžia lygiai 7 val. vakare. Kaina tikietų: 25, 35 ir 50 centų.

Užkvičia visus draugus atsilankyti.

Komitetas.

Hazeltono draugams.

LSS. 80-ta kuopa laikys savo mėnesinį susirinkimą 22 d. Kovo, 7 val. vakare, pas drg. J. Kirtiklį, 113 N. Wyoming, St. Draugai, teiksitis skaitlingai susirinkti, užsimokėti mėnesines ir taip daug svarbių reikalų turime. Nepamiškite.

Sekretorius.

TIKRASAI RUKYMAS.

«Turkey Red» popirosai yra geri del geru rūkytoju.

Yra žinoma, kad dirbant labai sunku buti geram stovyje. Dabar, jei geras stovis užganėdina ir duoda pilną vertę savo gerumo koks tik yra, tai stovis ateina į savo natūrališkumą ir ant galo pilną linksnumą.

«Turkey Red», popirosai išsatiyti dėl pardavimo per Amerikonišką Tabako kompaniją, yra geras budas dėl daugumos rūkytojų tobulintiesi rukyme. Tarp tukstančių rūkytojų, kaip tik redaktorius pagarsino augštas ypatybes šių popirosų, jie (popirosai) tapo populiariais ir šiandien daugiausia rūkoma «Turkey Red», kadangi šie popirosai duoda pilną gerumą ir užsiganėdinimą, kokį tik rūkytojas mano rasti popirosuose. Ši populiariska rūšis turi vertingą ir užganėdinantį skonį, sujungtą pajiegą, saldumą ir švelnų kvapą — ir duos tau daug geresnį užsiganėdinimą už taip žemą kainą kaip 10 centų, nė kad popirosai dvigubos kainos.

Priprask. Būk rūkytoju «Turkey Red» popirosų. Išmok gauti užsiganėdinimą ir linksnumą iš tikro rūkymo. Rūkyk «Turkey Red», ir tamista bematant priprasi prie jų.

FARMOS! FARMOS!

Štai puiki proga įgyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių farmerių. Šioj kolonijoje lietuviai turi suorganizavę Ukišką Draugystę palengvinimui ukininkavimo ir apdirbimui lauko, taipgi susielpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan paviete, Michigan valstijoje, vakariniame krašte palei ežerą Michigan prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais gražus tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos žemės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Parduodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,

* Peacock, Lake Co., Michigan.

**23 AKMENAIS
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.**

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Luktal abipual uždaromi, gražiai engraveruoti. Absolutiškai teisingai laiko laiką, specialiausiai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliančius. Pasiųsime vyriską ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrąją per C. O. D., leidžiamę išsąžeminuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresu. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėti \$35.00, jei jį tau stulytų pirkti iškalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karatų pauksuotą rėželį su brilioku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO.** 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

**DR. RICHTER'S
"PAIN-
EXPELLER"**

Prie išsisukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kankiu niekas taip greit nepamačina, kaip sutepimas su Pain Expeleru. *Šaukiamas 1/3000 ap. 1/400000 uz 25 ir 50c.* **F. Ad. Richter & Co.** 215 PEARL ST. NEW YORK. Tėmykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo.

**Garsinkities
„KOVOJE“**

**JAUNI VYRAI
SENI VYRAI
VIDURAMŽINI VYRAI**

Vyrai kurie žada apsigesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynlai nauduoti priimnoma gamtos,— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis keip vyrai sunaikin sava sveikata, keip jie igauia ligas ir kodiel jie netur apsigesti budame tame padame. Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje keip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilis, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelną pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes sky-stimo, Naktinius ni begimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pustles ir Inkštu ligas,** gali but galiutinau išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ira krautuvi žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knyga. J pasakis kodiel jus kenteti ir keip galeit galiutinau išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSIAI DYKAI.** Mes užmokam ir pašta. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums sendena.

**Kuponas dykai gautos knygos.
Siusk ji šendena.**

DR. JOS. LISTER & CO.
L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiuliminiu dykai siunstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

Stejtas.....

**50,000
KNYGU
DYKAI DIEL VYRU.**

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N11-12 «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6, 7, 8-9, 10 ir 11-12 tik už \$1.75.

Podraug pranešu, jog *Visuomenės* pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalau ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiaus nesiuntinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug išiskolintų «V-s» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvoj išeinantį laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigus, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

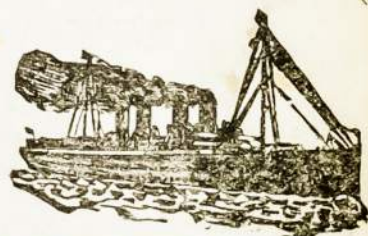
ŽEMAITES RAŠTAI

Antra pataisyta laida leidžiama prenumeratos kelti. Kad paskubinti ŽEMAITĖS RAŠTŲ laidą, nusprendžiau nuo dabar duoti prenumeratoriams **dovanas.** Kas užsiprenumeruos ŽEMAITĖS RAŠTUS gaus tik-ką išėjusią iš spaudos knygele: «Seniau ir Dabar». Prenumerata dabar tik **\$1.00.**

A. ZYMONTAS 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.**

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiuncia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas rėželis su globu, broliškal sveikinandios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paunksuoti—25c. daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami siuskit pinigus krašos ženkleliais arba Money Orderiu. „Kovos“ Administracija.